

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Нікульча Євгена Васильовича

«Вплив біологічно активних препаратів на розвиток та продуктивність винограду в умовах півдня України» подається на здобуття наукового ступеня доктор філософії (кандидата сільськогосподарських наук) по спеціальності 06.01.08 – виноградарство

В останній час збільшення об'ємів виробництва продукції органічного землеробства є однією з основних тенденцій розвитку сільського господарства. Повноцінне живлення забезпечує розвиток виноградного куща та отримання сталого врожаю високої якості. Наряду с традиційними агроприйомами в даний час все ширше використовують біологічно активні препарати нового покоління, які мають властивості регуляторів росту, поліфункціональних препаратів біоцидної і небіоцидної природи, що індукують стійкість рослин до захворювань і несприятливих факторів середовища. Важливим є те, що ці препарати, маючи природне походження, не завдають довкіллю шкоди, а отримана продукція з оброблених рослин є значно екологічно безпечнішою. Тому вивчення можливості введення в сучасну технологію вирощування винограду елементів органічного землеробства є **актуальною** проблемою та не викликає сумніву.

Основна **мета** досліджень включала розробку та теоретичне обґрунтування прийомів підвищення продуктивності винограду і його стійкості до несприятливих факторів навколишнього середовища на основі застосування нових біопрепаратів широкого спектру дії.

Для досягнення цієї мети виконані наступні **завдання**: виявлено вплив біопрепаратів на агробіологічні показники росту і розвитку винограду, вивчено фізіолого-біохімічні показники тканин листя і пагонів досліджуваних рослин після обробок біопрепаратами, виявлені ефективні біопрепарати, строки і кратність їх застосування та розроблено рекомендації виробництву.

Для отримання експериментальних даних, дисертантом було закладено та проведено польові дослідження, проаналізовано і оброблено результати досліджень, перевірено їх в виробництві. При проведенні досліджень використовувались загальноприйняті в виноградарстві **методи**: агробіологічний, фізіологічний, біохімічний, анатомічний та хімічний. Вірогідність отриманих результатів досягнута за рахунок застосування дисертантом сучасних методів математичної статистики.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше в умовах України досліджено дію нових біопрепаратів (Сизам, Валміцин, Альбіт і Лігногумат) на агробіологічні, фізіолого-біохімічні показники виноградної рослини; на анатомічну структуру однорічних пагонів винограду; встановлено позитивну післядію обробок біопрепаратами на розвиток кущів винограду. Вдосконалені технологічні прийоми підвищення продуктивності і стійкості винограду до умов засухи і низьких зимових температур.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що встановлені найефективніші біопрепарати та концентрації їх робочих розчинів, визначені оптимальні строки їх використання, кратність застосування. Удосконалені технологічні прийоми підвищення продуктивності і стійкості винограду до умов засухи і низьких зимових температур впроваджено в виробництво в ДП «ДГ Таїровське» Овідіопольського району Одеської області, що сприяло збільшенню врожайності на 7-19 ц/га та дозволило одержати економічний ефект 5,0-5,3 тис. грн./га при рентабельності 64-66%.

Апробація результатів дисертації. Результати досліджень доповідались та обговорювались на дистанційних міжнародних наукових конференціях та на Вченій Раді ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова» протягом 2011-2014 рр.

За результатами проведеної роботи опубліковано 9 наукових праць, з яких 5 – у наукових виданнях, включених до списку ДАК, як фахові (в тому числі 2 – в іноземних виданнях); 3 – матеріали конференцій.

Дисертаційна робота виконана в рамках науково-технічної програми НААН України та є складовою частиною науково-дослідної роботи відділу розсадництва і розмноження винограду ННЦ «ІВіВ ім. В.Є. Таїрова» «Виноградарство 2011-2015 р» завдання 21.00.02.03 Ф.

По об'єму та структурі дисертаційна робота відповідає вимогам до кандидатських дисертацій та викладена на 163 сторінках комп'ютерного тексту. Основний текст ілюстрований 44 таблицями та 20 рисунками. Список використаної літератури включає 241 джерело, в тому числі 35 – іноземних. Робота складається зі вступу, огляду літератури, методичної частини, експериментальної та економічної частини, висновку та рекомендацій виробництву.

Висновки та рекомендації виробництву є логічним завершенням наукового експерименту та має наукову та практичну цінність в виноградарстві. Автор є виконавцем всіх етапів дисертаційних дослідів, літературного огляду, планування и проведення лабораторних і польових

дослідів., обробки та аналізу результатів, розрахунку економічної ефективності.

Робота базується на достатній кількості даних та розрахунків. Отримані автором результати вірогідні, висновки обґрунтовані.

Автореферат відображає основний зміст дисертації.

Оцінюючи у цілому роботу позитивно, необхідно зробити зауваження і звернути увагу на деякі недоліки в роботі:

1. В таблиці «Метеорологічні умови» (2,3,4) не вказана сума активних температур за жовтень

2. В розділі економічної ефективності не вказано підвищення прибутку на 1,6–6 тис. грн з 1 га площі чи з одної тони продукції

3. Чому виробничі випробування проведені на початку досліджень, у 2011-2013 роках, а не після їх закінчення?

4. Треба конкретно вказати, які результати досліджень виділили кращі біопрепарати.

5. Слід більш детально надавати опис по впливу біопрепаратів на підвищення стійкості винограду до несприятливих умов довкілля в період вегетації.

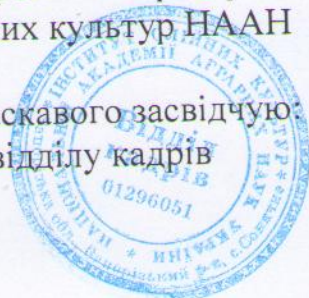
6. Чому автором не відмічена різноманітність реакцій сортів винограду на дію біопрепаратів.

Відмічені зауваження не знижують цінність роботи, яка є завершеною науковою працею. Дисертаційна робота Нікульча Євгена Васильовича «Вплив біологічно активних препаратів на розвиток та продуктивність винограду в умовах півдня України», що представлена до захисту на спеціалізованій вченій раді при ННЦ «Інститут виноградарства і виноробства ім. В. Є. Таїрова» НААН України має наукову новизну, практичне і теоретичне значення, за змістом, об'єму, рівню отриманих результатів та висновків відповідає вимогам п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань», відповідно Постанови Кабінету Міністрів України № 567 від 24. 07.2013 р., а її автор, Нікульча Євген Васильович, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук по спеціальності 06.01.08 – виноградарство.

Офіційний опонент:

завідувач сектором виноградарства
Інституту олійних культур НААН

Підпис В.М. Ласкавого засвідчую:
вед. інспектор відділу кадрів

В.М. Ласкавий

О.І. Жигунова